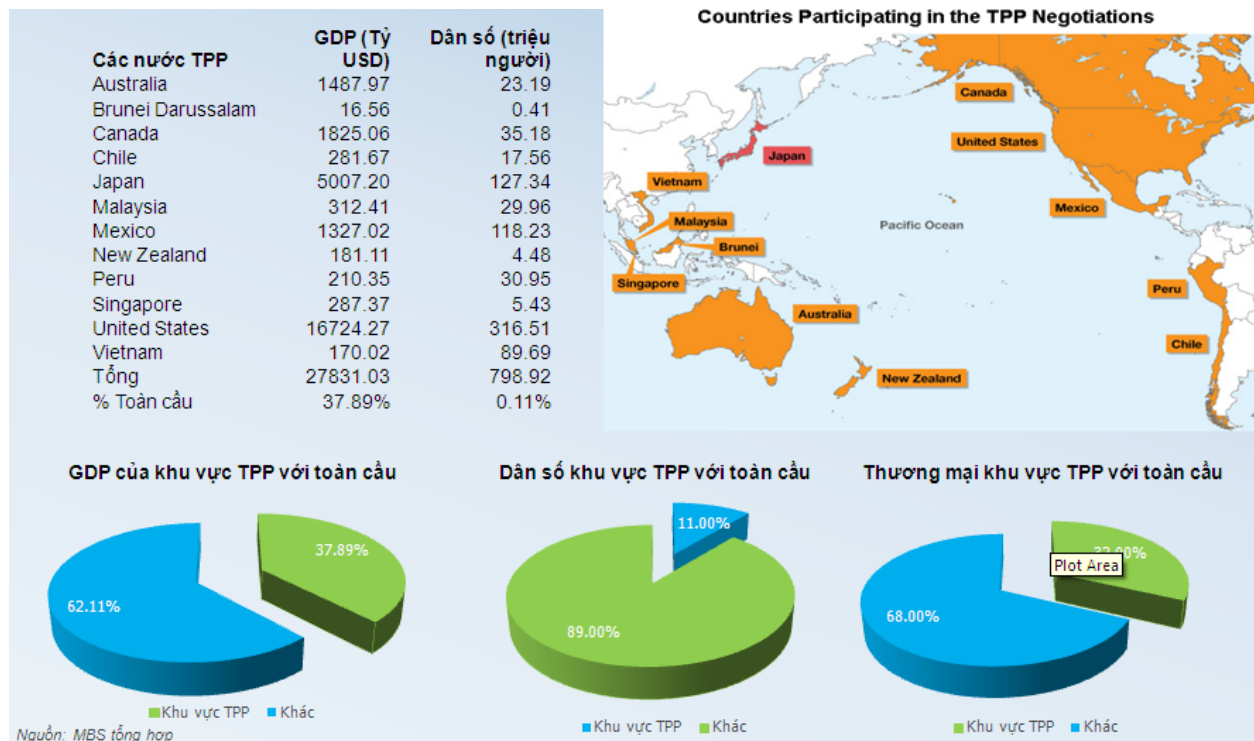

BƯỚC TIẾN MỚI TRONG ĐÀM PHÁN TPP?

1. Các tiến bộ sau vòng đàm phán thứ 19 tại Brunei

Một trong những chương quan trọng trong việc đàm phán Hiệp định Đối tác Thương mại xuyên Thái Bình Dương (TPP) giữa Việt Nam và 11 đối tác còn lại là vấn đề doanh nghiệp Nhà nước. Theo đó, TPP đòi hỏi các đối tác tham gia phải tạo một môi trường bình đẳng cho các thành phần kinh tế, không có ưu đãi đặc biệt hay một đặc quyền nào khu vực doanh nghiệp Nhà nước. Cụ thể hơn, TPP đòi hỏi sự minh bạch, công khai thông tin của các doanh nghiệp và tăng cường độ mở của thị trường nội địa.

Tin mới đây cho biết 5 quốc gia là **Hoa Kỳ, Canada, Nhật Bản, Australia và Mexico** đi đến thống nhất đồng ý để 4 quốc gia: **Malaysia, Peru, Brunei và Việt Nam** có thời gian ân hạn 5 năm để điều chỉnh các chính

sách liên quan đến doanh nghiệp Nhà nước. Điều này có nghĩa, Việt Nam sẽ có 5 năm để điều chỉnh chính sách cho khu vực quốc doanh phù hợp với các nguyên tắc chung sau khi hiệp định TPP được ký kết.

2. Các tiến bộ sau cuộc họp kín cấp trưởng đoàn tại Utah (Mỹ).

Cuộc họp kín cấp trưởng đoàn đàm phán Hiệp định Đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP) đã kết thúc vào rạng sáng ngày 24/11 (theo giờ Mỹ) tại thành phố Salt Lake, bang Utah, Mỹ. Vòng đàm phán này có ý nghĩa vô cùng quan trọng vì các bên đang hết sức nỗ lực thu hẹp bất đồng trước cuộc họp mang tính quyết định tại Singapore vào tháng 12/2013 giữa Bộ trưởng các nước tham gia TPP.

Thứ trưởng Bộ Công Thương Trần Quốc Khánh, Trưởng đoàn đàm phán Việt Nam đánh giá kết quả vòng đàm phán tại Utah: "Các bên đã thể hiện sự linh hoạt nên có nhiều tiến triển khả quan trên các lĩnh vực, kể cả những lĩnh vực khó như sở hữu trí tuệ, doanh nghiệp nhà nước, lao động và môi trường".

Theo Thứ trưởng Trần Quốc Khánh, một trong những tiến bộ lớn nhất tại vòng đàm phán Utah là vấn đề quyền sở hữu trí tuệ khi các bên đã đạt được những thỏa thuận bằng cả 19 vòng đàm phán trước đó. Tuy nhiên, lĩnh vực có ý nghĩa quan trọng nhất không chỉ với Việt Nam mà với nhiều nước tham gia đàm phán TPP là hàng hóa thì vẫn được đánh giá là còn khá trì trệ và đây sẽ là trọng tâm của cuộc họp các bộ trưởng tại Singapore sắp tới.

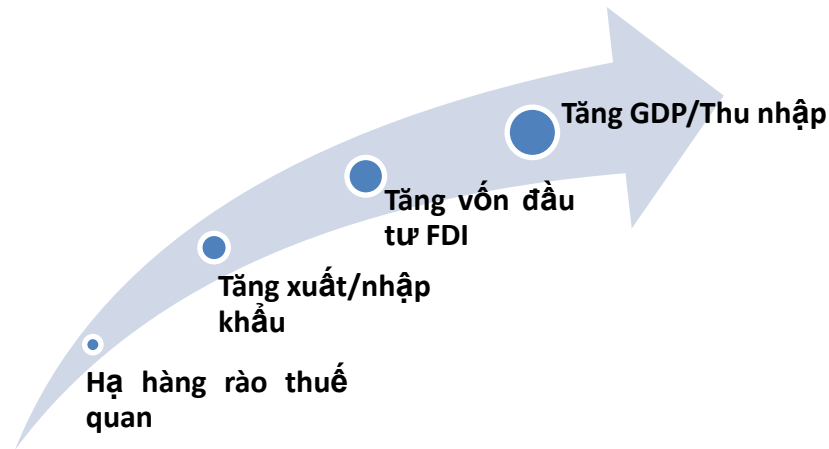
3. Kết luận

Khả năng hoàn thành hiệp định thương mại TPP trong năm nay là không khả thi khi bất đồng của các bên vẫn còn khá lớn tại một loạt các vấn đề như sở hữu trí tuệ, hàng hóa, doanh nghiệp nhà nước, và bảo hộ nông nghiệp...Chưa có thêm một vấn đề nào được giải quyết dứt điểm trong vòng đàm phán thứ 19 tại Brunei và các cuộc họp kín cấp trưởng đoàn tại Utah (Mỹ).

4. Tác động về kinh tế khi gia nhập TPP:

▪ Tác động tích cực:

- TPP sẽ trở thành một trong những khu vực mật dịch tự do lớn nhất thế giới với hơn 792 triệu dân, đóng góp hơn 38% GDP của thế giới và khoảng 1/3 kim ngạch thương mại toàn cầu. TPP sẽ là một động lực thúc đẩy mới, đưa con thuyền kinh tế Việt Nam "ra biển lớn".
- Sau khi tham gia TPP, Việt Nam sẽ thực hiện những quy tắc chung của khối như sau: **Cắt giảm hầu hết các dòng thuế, thực hiện ngay hoặc thực hiện với lộ trình rất ngắn; Tăng mức độ mở cửa các lĩnh vực dịch vụ, đặc biệt là dịch vụ tài chính;** Tăng cường các quy định liên quan đến đầu tư nước ngoài và bảo vệ nhà đầu tư; Tăng mức độ bảo hộ các quyền sở hữu trí tuệ; Tăng mức độ bảo vệ thông qua các quy định khắt khe hơn về vệ sinh dịch tễ và rào cản kỹ thuật; **Tăng cường cạnh tranh, đặc biệt trong lĩnh vực mua sắm công;** Các vấn đề lao động, đặc biệt là các vấn đề về quyền lập hội (công đoàn), quyền tập hợp và đàm phán chung của người lao động. Điểm khác biệt nhất của TPP so với các hiệp định thương mại tự do khác chính là mức độ phủ rộng của nó lên không chỉ là các vấn đề kinh tế thị trường mà cả kinh tế phi thị trường, cụ thể là hoạt động mua sắm công của chính phủ. Như vậy, TPP không chỉ tác động lên nền kinh tế của các nước thành viên mà còn có những ảnh hưởng nhất định tới các chính sách điều hành xã hội của quốc gia.
 - **Các cơ hội có thể nhìn thấy trước mắt:**

- **Lợi thế về xuất khẩu:** Thuế quan khi nhập khẩu vào các nước TPP về nguyên tắc sẽ được loại bỏ phần lớn điều này sẽ tăng sức cạnh tranh của hàng hóa Việt Nam.
- **Lợi ích về nhập khẩu:** Tiếp nhận nguồn cung hàng hóa giá rẻ do thuế qua được loại bỏ.
- **Kỳ vọng đầu tư:** Môi trường đầu tư thuận lợi hơn, triển vọng xuất khẩu hấp dẫn hơn sẽ thu hút được nhiều vốn FDI hơn. Trong đó những nước ngoài TPP như Trung Quốc khả năng sẽ tăng đầu tư tại Việt Nam nhằm hưởng lợi thể thứ cấp từ hiệp định này. Vốn đầu tư vào thị trường tài chính, chứng khoán có thể hưởng lợi bởi dòng vốn đầu tư quốc tế. **Đối với TTCK, kỳ vọng khả năng nới room cho NDTNN nhằm thu hút dòng vốn, tạo thanh khoản hỗ trợ thị trường.**
- **Điều kiện sức ép thay đổi cải cách:** Việc tham gia TTP sẽ đồng thời tạo sức ép cải cách doanh nghiệp, đặc biệt là DN Nhà nước, cải thiện cạnh tranh, công nghệ, kỹ năng quản lý. Bên cạnh đó cũng là sức ép chính sách pháp luật, các thiết chế thị trường.

– Các ngành được hưởng lợi từ xuất khẩu:

Vietnam: export changes

	Baseline 2025	Change in exports \$bill.		
		TPP-12	RCEP	FTAAP
Primary products	22.9	-2.8	0.5	-3.7
Rice	2.4	-0.2	0.1	-0.2
Wheat	0.0	0.0	0.0	0.0
Other agriculture	6.5	-1.3	0.4	-1.4
Mining	14.0	-1.3	0.1	-2.1
Manufactures	207.4	71.5	28.8	142.8
Food, beverages	5.9	-0.9	-0.3	-1.6
Textiles	26.0	12.9	5.0	30.1
Apparel, footwear	113.0	51.9	19.5	106.4
Chemicals	8.8	0.0	1.3	2.0
Metals	5.2	-0.1	0.0	-0.6
Electrical equipment	6.6	1.1	1.0	1.3
Machinery	14.4	2.0	1.7	3.0
Transport equipment	3.2	0.2	0.5	0.5
Other manufactures	24.2	4.3	0.2	1.7
Services	8.6	-0.8	0.5	-1.5
Utilities	0.0	0.0	0.0	0.0
Construction	1.2	0.0	0.7	0.4
Trade, transport, comm.	2.3	-0.3	0.1	-0.4
Private services	5.1	-0.5	-0.2	-1.4
Public services	0.1	0.0	0.0	0.0
Total	239.0	67.9	29.9	137.7

Three largest

– Các ngành chịu ảnh hưởng từ nhập khẩu:

Vietnam: import changes

	Baseline	Change in imports in 2025, \$bill.		
	2025	TPP-12	RCEP	FTAAP
Primary products	9.5	2.7	0.8	4.3
Rice	0.0	0.0	0.0	0.0
Wheat	0.5	0.0	0.0	-0.1
Other agriculture	7.8	2.5	0.8	4.1
Mining	1.2	0.2	0.0	0.3
Manufactures	210.9	49.8	25.1	103.6
Food, beverages	13.1	2.6	1.3	5.1
Textiles	41.7	18.4	8.0	40.6
Apparel, footwear	3.5	2.8	1.3	7.4
Chemicals	49.6	9.3	4.7	18.4
Metals	36.9	6.2	3.8	12.0
Electrical equipment	9.5	1.3	0.9	2.3
Machinery	34.5	3.9	1.9	6.5
Transport equipment	13.9	2.3	1.7	4.6
Other manufactures	8.2	3.1	1.6	6.7
Services	19.3	12.9	3.8	27.0
Utilities	0.0	0.0	0.0	0.0
Construction	0.5	0.3	0.0	0.5
Trade, transport, comm.	7.7	5.6	1.6	12.3
Private services	7.1	5.9	1.8	12.2
Public services	4.0	1.1	0.4	2.0
Total	239.7	65.4	29.7	134.9

Three largest

Khó khăn, thách thức:

- **Về quy tắc xuất xứ:** Hiện tại, hàng hóa XK của Việt Nam thì có đến trên 90% là gia công và đa phần nguyên liệu được nhập khẩu (phần lớn từ Trung Quốc). Do đó, với quy tắc chuyển đổi dòng thuế, quy tắc giá trị cộng gộp và quy tắc phối hợp kiểu Mỹ, Việt Nam đang đối mặt với thách thức không được hưởng lợi ích từ quy tắc loại bỏ thuế quan trong TPP.
- **Rào cản thương mại:** Quyền quyết định/ban hành các hàng rào thương mại vẫn hoàn toàn nằm trong tay các nước nhập khẩu và có thể bị lạm dụng nhiều hơn khi hàng rào thuế quan đã bị loại bỏ do cam kết TPP khiến hàng hóa XK của Việt Nam vẫn khó tiếp cận các thị trường này (do các quy chuẩn sp được quy định rất khắt khe).
- **Quy tắc Yarn-forward: Mỹ là nước nhập khẩu dệt may lớn nhất thế giới, có ngành sản xuất nội địa tương đối nhỏ nhưng lại có tiếng nói vận động rất lớn, đã đưa ra đề xuất áp dụng quy tắc xuất xứ "từ sợi trở đi" (yarn-forward) đối với hàng dệt may trong TPP.** Với quy tắc này, tức là một sản phẩm dệt may muốn được hưởng ưu đãi thuế quan theo TPP thì tất cả các nguyên liệu, bắt đầu từ sợi trở đi, phải được sản xuất tại các nước TPP. Việt Nam, với dệt may là một trong những sản phẩm xuất khẩu chủ lực nhưng nguyên liệu lại chủ yếu được nhập từ các nước ngoài TPP (như Trung Quốc, Hàn Quốc...), là nước phản đối mạnh mẽ nhất đề xuất trên của Mỹ. Việt Nam mong muốn áp dụng quy tắc xuất xứ "cắt và may" ("cut and sew") trong TPP để cho phép hàng dệt may của Việt Nam có thể sử dụng các nguyên liệu từ những nước ngoài TPP mà vẫn được hưởng ưu đãi thuế quan theo TPP. Hiện tại Mỹ đã đưa ra đề xuất mới linh hoạt hơn đối với quy tắc "yarn-forward". Theo đó, bên cạnh nguyên tắc chung là "yarn-forward", sẽ có các ngoại lệ nằm trong 02 danh mục bổ sung (danh mục các loại hàng dệt may không áp dụng quy tắc này), hay còn được gọi là danh mục nguồn cung ngắn hạn thiếu hụt (short-supply). Có hai loại danh mục nguồn cung ngắn hạn là **Danh mục thường xuyên** và **Danh mục tạm thời**.

5. Tác động đến thị trường chứng khoán Việt Nam

Cho đến thời điểm hiện tại, tác động của các vòng đàm phán TPP đến TTCK khá khiêm tốn. Một số công ty dệt may, xuất khẩu đồ gỗ đã có bước tăng giá đáng kể trong 2 tháng qua song đà tăng đã chững lại khi các nhà đầu tư đánh giá khả năng hoàn thành TPP trong năm nay là rất thấp.

Về dài hạn, chúng tôi đánh giá khả năng hoàn thành TPP sớm nhất là cuối năm 2014. Nếu hiệp định này được ký kết sẽ đem lại các tác động sau:

5.1 Tác động ngắn hạn

Tác động sẽ rất tích cực trong ngắn hạn (kỳ vọng khoảng 2 tháng) khi kỳ vọng của các nhà đầu tư trong nước và nước ngoài về sự bứt phá của kinh tế Việt Nam khi gia nhập TPP sẽ khiến thị trường tăng điểm mạnh. Một số các nhà đầu tư nước ngoài sẽ có tâm lý đầu tư ngắn hạn và rót tiền vào các quỹ mở ETF để đầu tư vào thị trường chứng khoán Việt Nam. Số tiền này có thể đạt mức 100 – 200 triệu USD. Tuy nhiên các quỹ đầu tư đóng sẽ thận trọng hơn và sẽ quan sát kết quả chuyển biến kinh tế trước khi rót vốn. Dự kiến tâm lý lạc quan có thể khiến thị trường có mức tăng 10 – 15% trong khoảng 2 tháng.

Các cổ phiếu tăng giá sẽ là các cổ phiếu xuất khẩu thuộc ngành dệt may, da giày (hiện đang có khá ít) và các cổ phiếu bluechips (dự kiến sức mua nước ngoài tăng cao từ ETF).

5.2 Tác động dài hạn

Tác động dài hạn phụ thuộc vào việc Việt Nam có cải cách thể chế và tái cơ cấu nền kinh tế đủ nhanh để tận dụng lợi thế từ TPP hay không. Điều này tương tự tác động của việc Việt Nam gia nhập WTO nhưng ở mức độ nhỏ hơn.

Nếu Việt Nam không tận dụng được các lợi ích từ TPP thì tác động tích cực đến nền kinh tế là thấp và do đó tác động dài hạn lên thị trường chứng khoán là không đáng kể.